

VVBAD-standpunt over het Planlastdecreet

Voorontwerp van decreet houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest periodieke plan- en rapporteringverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd.

1. Het Planlastdecreet

Situering

Op vrijdag 17 december 2010 keurde de Vlaamse Regering dit voorontwerp van decreet goed; Dit decreet kan grote gevolgen hebben voor de subsidiëring van het lokaal cultuurbeleid en dus ook voor de werking van de openbare bibliotheeksector. De Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie wenst dan ook duidelijk haar standpunt hierover te communiceren.

Doelstelling

Met het decreet hoopt de Vlaamse Regering een antwoord te bieden op de verzuchting tot vermindering van plan- en rapporteringverplichtingen voor de lokale en provinciale besturen en de wildgroei ervan. De uiteindelijke doelstelling is uiteraard het verhogen van de efficiëntie en de effectiviteit bij de lokale besturen.

De Vlaamse Regering wenst dan ook de plannings- en rapporteringscyclus te vernieuwen waarbij de financiële informatie gekoppeld wordt aan beleidsinformatie. Bovendien is het ook de bedoeling dat de Vlaamse overheid meer stuurt op hoofdlijnen en de operationele autonomie overdraagt aan de lokale besturen.

Dit voorontwerp van decreet is van toepassing op de subsidieregeling van verschillende sectoren, waaronder de openbare bibliotheeksector.

Huidige decretale regeling

De subsidiëring van de openbare bibliotheeksector wordt nu geregeld door het decreet van 13 juli 2001 houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid en zijn uitvoeringsbesluit.

Dit decreet biedt volgende garanties :

- missie en opdracht:
Art. 2, 5°: openbare bibliotheek: een basisvoorziening waar elke burger terecht kan met zijn vragen over kennis, cultuur, informatie en ontspanning. Ze bemiddelt actief bij het beantwoorden van deze vragen. De openbare bibliotheek is actief inzake cultuurspreiding en cultuurparticipatie; ze werkt in een geest van objectiviteit en vrij van levensbeschouwelijke, politieke en commerciële invloeden.
Art. 3, 3° opdat elke burger via deze voorziening gelijke en vrije toegang krijgt tot kennis, cultuur en informatie, opgeslagen in gedrukte en andere informatiedragers. De openbare

bibliotheek schept een voorwaarde voor levenslang leren, culturele ontwikkeling van individuen en het democratisch functioneren van de samenleving;

- laagdrempeligheid (kostloos ontlenen gedrukte materialen, max. prijs lidgeld);
- kwalitatieve collectie en ontsluiting;
- kwalitatief personeelsbeleid (minstens de helft van het personeel tewerkgesteld op A- of B-niveau);
- inspraak van de gebruikers;
- verplichte samenwerking (zowel op provinciaal als op Vlaams niveau);
- financiële ondersteuning

2. Advies van de VVBAD

De Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief en Documentatie brengt volgend advies uit.

Duidelijkheid over de interne staatsvorming

Het ontwerpdecreet planlastvermindering past binnen het bredere kader van het groenboek over de interne staatsvorming. De discussie over het groenboek is nog niet afgerond en de Vlaamse regering heeft een witboek over de interne staatsvorming in het vooruitzicht gesteld. Het decreet planlastvermindering is al een voorafname op beslissingen die nog genomen moeten worden.

De VVBAD vraagt dan ook dat er eerst duidelijkheid komt over het witboek interne staatsvorming, vooraleer er maatregelen genomen worden die ingrijpen op de bestaande sectorale regelgeving. In elk geval moet nagegaan worden wat de impact is van het planlastdecreet op het decreet lokaal cultuurbeleid vooraleer een definitieve beslissing genomen wordt.

Nood aan sectorale subsidies

De VVBAD onderschrijft het advies van de SARC, in het bijzonder wat betreft de sectorale subsidiestromen:

“In de nota aan de Vlaamse Regering betreffende het voorontwerp van decreet wordt erop gewezen dat de verregaande harmonisering/vereenvoudiging van de plan- en rapporteringsverplichtingen het beleidsinstrument van de sectorale subsidiestromen niet mag uithollen. Het kan nuttig blijven, aldus nog de Vlaamse Regering in haar nota, om met een sectorale subsidiestroom middelen onder voorwaarden ter beschikking van de lokale besturen te stellen en dus deze middelen niet te integreren in de algemene financiering van de lokale besturen. Met andere woorden: het blijft voor de Vlaamse overheid mogelijk om dit beleidsinstrument effectief te gebruiken.”

Zoals de SARC vraagt de VVBAD dat de Vlaamse overheid dan ook daadwerkelijk gebruik maakt van de mogelijkheid om sectorale subsidiestromen te voorzien als beleidsinstrument voor cultuur-, jeugd-, sport- of erfgoed.

Bibliotheek actief op verschillende beleidsdomeinen

De openbare bibliotheeksector kan zich vinden in de wil tot vermindering van de plan- en rapporteringverplichtingen voor de lokale besturen, op voorwaarde dat er voldoende garantie is voor een blijvende aandacht voor de rol van de bibliotheeksector in de maatschappij. De bibliotheek dreigt immers minder zichtbaar te worden. De bibliotheek is veel meer dan een uitleencentrum waar men 'gratis' boeken en andere media kan ontlenen, een functie die volgens velen in het gedrang aan het komen is door het internet. De rol van informatiebemiddelaar, van stimulator voor laagdrempelige cultuurparticipatie, voor levenslang leren en voor (digi-)geletterdheid voor individuen en groepen, moet duidelijk gesteld worden. Ook met de intense samenwerking met, en de ondersteunende rol ten aanzien van het onderwijs op diverse niveaus dient rekening te worden gehouden. Er moet dus een garantie zijn dat de openbare bibliotheek en haar gebruikers betrokken worden bij deze beleidsdomeinen bij het opmaken van de gemeentelijke meerjarenplannen.

De VVBAD vraagt garanties dat de openbare bibliotheken en hun advies- en beheersorganen betrokken worden bij de opmaak van de gemeentelijke meerjarenplannen en dat niet alleen bij het luik cultuur, maar bij alle beleidsdomeinen waar de openbare bibliotheek een rol kan spelen.

Personeelsbeleid en professionalisering

Het decreet lokaal cultuurbeleid van 13 juli 2001 heeft er sterk toe bijgedragen dat de openbare bibliotheken beschikken over kwalitatief personeel. Dit was echt nodig, gezien de grote technologische uitdagingen en de nieuwe opdrachten waarmee de sector te maken heeft. Ondertussen hebben 85 % van de gemeentebesturen de personeelsformatie van de openbare bibliotheek aangepast. De sector vreest dat lokale besturen die personeelsformaties opnieuw zullen uithollen als de Vlaamse Regering hiervoor geen normen meer oplegt. De culturele sector heeft immers in het verleden al ervaren dat het verminderen van de normen voor betoelaging van personeel leidt tot verminderde tewerkstelling en/of lagere verloning en dus tot afbouw van professionalisering. Kwalitatief personeel en voldoende werkingsmiddelen zijn voorwaarden om de relevantie en de slagkracht van de sector te bewaren, zodat deze een tegenwicht kan bieden tegen de groeiende commercialisering van de informatiemarkt.

De VVBAD pleit ervoor dat de openbare bibliotheek een verplichte basisvoorziening blijft en dat de Vlaamse overheid minimale kwaliteitsnormen oplegt, inclusief deze voor personeel, waaraan deze voorzieningen moeten voldoen. De Vlaamse overheid moet daarvoor ook de middelen voorzien. Daarnaast kan de Vlaamse overheid inhoudelijke beleidsprioriteiten formuleren die bijkomend gesubsidieerd kunnen worden.

Gegevensregistratie en -vergelijking

De bibliotheeksector beschikt over uitgebreide statistische informatie over de werking van de lokale openbare bibliotheken: deze BIOS-gegevens worden ter beschikking gesteld van de sector zodat vergelijkende gegevensanalyse mogelijk is. Het zou een kwaliteitsverlies zijn voor de hele sector mocht

de Vlaamse Regering beslissen, in het kader van de nieuwe regelgeving, om deze gegevensregistratie niet meer verder te zetten.

De VVBAD vraagt dat de Vlaamse overheid de registratie van de BIOS-gegevens voortzet, zodat de sector blijft beschikken over betrouwbare cijfers om haar werking te toetsen.

Interne staatshervorming en streekgericht bibliotheekwerk

De VVBAD stelt zich tot slot ook de vraag welke weerslag de plannen in verband met de interne staatshervorming (Groenboek) zullen hebben op de bibliotheeksector. Het is bijvoorbeeld niet duidelijk wat het impact hiervan zal zijn op het streekgericht bibliotheekwerk. Er wordt momenteel soms te vaak naast elkaar gewerkt, wat efficiency en effectiviteit niet altijd ten goede komt.

De VVBAD vraagt duidelijkheid over de impact van de interne staatshervorming op de sector, en in het bijzonder op het streekgericht bibliotheekbeleid van de provincies.

Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek, Archief & Documentatie vzw (VVBAD)

Sectie Openbare Bibliotheken

1 maart 2011